

PRO ACCESIBILITATE PRO INCLUZIUNE PRO DEMOCRAȚIE

11 IULIE 2021 - ALEGERI PARLAMENTARE
ANTICIPATE

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare
Швейцарское управление по развитию и сотрудничеству

 infonet

coaliția civică
pentru alegeri libere și corecte

Această publicație a fost realizată în cadrul proiectului *Campanie de educație civică și electorală în contextul alegerilor parlamentare anticipate 2021 „Incluziunea socială a alegătorilor cu dizabilități între așteptări, bariere, obstacole, declarații, promisiuni, realizări și valori împărtășite”*, implementat de Alianța INFONET, finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).

Conținutul acestei publicații nu reflectă neapărat opiniile donatorului.

Sumarul ediției:

INTERVIURI:

Doina Bordeianu:

„Informarea corectă în domeniul electoral va rezulta un vot conștient și asumat”

Corneliu Pasat:

„Avem certitudinea că dreptul la vot în pandemie va fi asigurat și prin prisma incluziunii”

Olga Afanas:

„Schimbarea cu adevărat în țara noastră se va produce atunci când reprezentanții grupurilor subreprezentate vor ajunge în funcții înalte în stat”

PĂRERI:

Tu știi cum vrei să arate viitorul tău în Moldova?

De ce crezi că votul tău contează?

Ce atitudine ai față de țara ta?

Ce reprezintă un vot pierdut?

Poți vota fără bariere?

Cunoști acțiuni de simulare a alegerilor pentru persoanele cu dizabilități?

În ce constau sesiunile de educație civică?

Viitorul nostru depinde de alegerea făcută!

**Interviu cu dr. Doina Bordeianu,
directoarea CICDE**

Informarea corectă în domeniul electoral va rezulta un vot conștient și asumat

Ce activități de instruire realizează Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral și pentru cine?

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral este o instituție publică creată de CEC în scopul instruirii funcționarilor electorali antrenați în organizarea și desfășurarea scrutinelor naționale și locale.

În afară de funcționari electorali, CICDE instruește și alte categorii de beneficiari precum: bibliotecari, profesori de educație civică, elevi, secretari ai consiliilor locale, registratori, colaboratori ai Inspectoratului General al Poliției, judecători etc.

De la formarea instituției și până acum CICDE a instruit peste 108 mii de persoane.

Totodată, noi nu ne limităm doar la instruire, dar împreună cu echipa și cu partenerii de dezvoltare desfășurăm diverse activități de educație electorală și civică.

Concurs de vlogging electoral, concurs de eseuri, programe de practică electorală, jocuri intelectuale Ce? Unde? Când? În domeniul electoral sunt doar câteva programe

menite să crească cultura electorală a cetățenilor și să contribuie la dezvoltarea activismului și spiritului civic al tinerei generații.

În contextul alegerilor parlamentare anticipate, CICDE a pregătit pentru toate persoanele interesate cursul „Alege Parlamentul în 60 de minute”. Acesta poate fi parcurs prin accesarea platformei de instruire la distanță www.e-learning.cicde.md

Care sunt sursele pentru o informare corectă în domeniul electoral, ca persoanele să aibă posibilitatea să voteze conștient și responsabil?

Într-adevăr, informarea corectă stă la baza unui vot conștient și asumat. O persoană care își dorește să-și formeze o viziune de ansamblu trebuie să se informeze din surse multiple.

Recomandarea de bază pentru alegători/ alegătoare este să se informeze din surse oficiale în primul rând și în acest sens aș menționa paginile web ale Comisiei Electorale Centrale www.cec.md, www.votează.md și pagina Centrului de Instruire Continuă în Domeniul

Electoral www.cicde.md sau surse verificate, cu o expertiză demonstrată în timp în domeniul electoral: www.promolex.md, www.alegeri.md.

Desigur și mass-media rămâne a fi o sursă majoră de informare. Ea oferă spațiu de ziar sau virtual candidaților pentru comunicarea mesajelor de campanie, reflectă evenimentele de campanie, difuzează dezbateri electorale, informează despre procedurile de vot etc.

Diversitatea canalelor TV și radio, dar și a resurselor media electronice poate fi uneori derutantă, dar regula de bază rămâne neschimbată – trebuie consultate cel puțin 2-3 surse media diferite astfel încât să-ți poți crea propria impresie asupra evenimentelor desfășurate.

Care sunt, în viziunea CICDE, aspectele importante care trebuie / pot fi remediate până la alegeri, la etapa ulterioară, precum și ce ține de alegerile incluzive?

Persoanele cu nevoi speciale au, și la acest scrutin, posibilitatea de a vota în incinta secției de votare utilizând plicul șablon, lupa și/ sau cabina de vot specială. Totodată, ei/ ele pot fi asistate de un însoțitor în cabina de vot.

O altă opțiune ar fi să solicite, începând cu 2 săptămâni până în ziua alegerilor, urna de vot mobilă și să voteze la domiciliu.

Noi, în calitate de instituție specializată în instruire învățăm membrii birourilor

electorale ale secției de votare, ce este accesibilitatea și ce pot ei întreprinde pentru ca alegerile să fie mai incluzive.

Să nu uităm totuși, că cea mai acută problemă rămâne a fi accesibilitatea infrastructurală a edificiilor în care sunt constituite secțiile de votare, problemă cu care oamenii cu dizabilități se confruntă zilnic și care trebuie soluționată cu precădere până la alegeri.

**Interviu cu Corneliu Pasat,
Șef adjunct, Direcția comunicare,
relații publice și mass-media,
Comisia Electorală Centrală**

**Avem certitudinea că dreptul la vot
în pandemie va fi asigurat și
prin prisma incluziunii**

**În ce mod va fi asigurată siguranța
alegerilor din acest an în contextul
pandemiei?**

Organizarea alegerilor în pandemie rămâne a fi o provocare, chiar dacă potrivit statisticilor situația în țară are o tendință mai pozitivă, în comparație cu perioada desfășurării scrutinului prezidențial din anul 2020.

În legătură cu pandemia de COVID-19, Comisia Electorală Centrală a întreprins și va întreprinde toate măsurile necesare în vederea minimizării riscului răspândirii infecției printre funcționarii electorali, alegători și alte persoane autorizate să asiste la procesul electoral, în perioada electorală și în special în ziua alegerilor.

Astfel, la propunerea CEC, Comisia națională extraordinară de sănătate publică a aprobat, în ședința din 3 iunie 2021, Instrucțiunea privind modalitatea de organizare și desfășurare de către Comisia Electorală Centrală a scrutinelor electorale în condițiile situației pandemice prin infecția cu COVID-19, textul integral fiind publicat pe pagina oficială a CEC – www.cec.md. Documentul stabilește regulile generale obligatorii de prevenire și combatere a infecției COVID-19 la desfășurarea alegerilor. Măsurile sunt indicate pentru toți

subiecții electorali: alegători, funcționari electorali, concurenți electorali și alți actori implicați. Un capitol aparte este dedicat normelor de desfășurare a campaniei electorale, în cazul organizării de evenimente/întruniri/acțiuni ce presupun prezența fizică a participanților.

Astfel, până la deschiderea secției de votare, se va efectua curățenia generală și dezinfectarea întregului local. Pe parcursul zilei, se va efectua aerisirea frecventă a spațiului secției de votare. La intrare se vor instala dozatoare cu soluție dezinfectantă pe bază de alcool pentru igienizarea mâinilor.

Accesul în secție se va permite doar cu mască de protecție, care trebuie să acopere atât gura, cât și nasul. Alegătorii, după posibilitate, se vor prezenta la secțiile de votare cu pixurile proprii, în vederea aplicării semnăturii în lista electorală. În incinta secției de votare, va fi admisă intrarea concomitentă a unui număr limitat de alegători, care va fi egal cu numărul de cabine de vot utilizate cu respectarea distanței fizice de minim 1 metru.

Persoanele care manifestă simptome ale infecției respiratorii acute (temperatura mai mare de 37 grade Celsius, tuse, dificultăți de respirație etc.) și se prezintă la secția de votare

În ziua alegerilor până la ora 15.00 nu vor fi admise în incinta secției de votare, dar vor fi înscrise în lista pentru votarea la domiciliu.

Persoanele care sunt în autoizolare (pentru tratament la domiciliu, persoane de contact, persoane revenite de peste hotare și cei care manifestă simptome ale infecției respiratorii acute) își vor putea exercita dreptul de vot la locul aflării, prin depunerea unei cereri la biroul electoral al secției de votare unde alegătorul își are domiciliul/reședința.

Organele electorale inferioare vor fi asigurate cu echipamente de protecție. Acestea vor fi oferite de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Conform hotărârii CEC din 15 iunie curent, pentru birourile electorale ale secțiilor de votare din țară vor fi distribuite 200.300 mănuși, 30.045 viziere și 6009 costume de protecție și 300.450 măști de protecție destinate atât funcționarilor electorali, cât și alegătorilor.

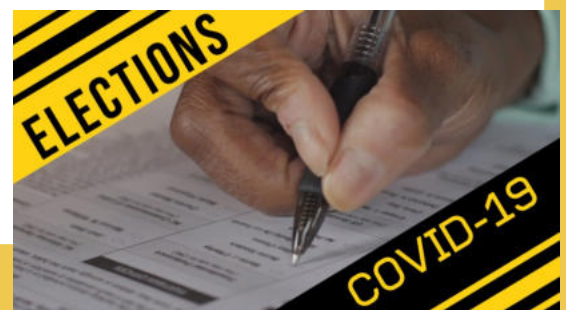
Cu toții trebuie să înțelegem că pandemia de COVID-19 nu poate să ne lipsească de dreptul de a participa la alegeri.

Este o responsabilitate civică a fiecăruia dintre noi. De aceea, îndemnăm, și vom continua să o facem, toți subiecții electorali: alegători, concurenți, funcționari electorali, observatori, mass-media să dăm dovadă de prudență, să respectăm regulile stabilite de specialiștii în materie de sănătate publică și să fim responsabili atunci când mergem la vot.

Cum CEC va asigura pregătirea alegerilor parlamentare anticipate prin prisma incluziunii persoanelor cu dizabilități?

Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova acordă o atenție specială îmbunătățirii accesibilității procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități. Integrarea unor mecanisme eficiente de incluziune reprezintă unul dintre principalele obiective ale instituției stabilite și în Planul său strategic pentru anii 2020-2023.

O provocare pentru societate în general, dar care apare pe agenda zilei anume în procesul electoral, este accesibilitatea secțiilor de votare. Peste 60% din secțiile de votare sunt inaccesibile, deși sunt amplasate în clădiri publice care, potrivit legislației, ar trebui să corespundă standardelor de accesibilitate. Un studiu efectuat în anul 2019, pe un eșantion reprezentativ de 612 secții de votare, relevă că din totalul secțiilor evaluate doar 6 sunt accesibile, 174 – parțial accesibile și 432 – inaccesibile. Rezultatele studiilor au fost prezentate și autorităților publice locale care, potrivit articolelor 22 și 30 din Codul electoral, sunt responsabile pentru oferirea birourilor electorale a localurilor pentru secțiile de votare și asigură dotarea acestora cu cabine, urne de vot și alte mijloace tehnico-materiale. Responsabil de organizarea secțiilor de votare peste hotarele țării este Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.

În conformitate cu prevederile **Regulamentului cu privire la accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități**, aprobat prin hotărârea CEC nr. 4463 din 26 ianuarie 2016, au fost stabilite regulile clare ce vizează amplasarea secțiilor de votare în sedii accesibile și prin fixarea rigorilor privind accesibilitatea traseelor către acestea, a intrărilor în secțiile de votare, delimitarea căilor de acces, instalarea rampelor etc. Conform prevederilor regulamentului, la cererea organelor administrației publice locale, dotările secțiilor de votare sunt completate cu cabine de vot adaptate persoanelor cu dizabilități locomotorii.

Totodată, pentru facilitarea participării la votare a persoanelor cu dizabilități de vedere, ca și în scrutinele anterioare, CEC planifică dotarea secțiilor de votare cu:

- plicuri-șablon cu ajutorul cărora alegătorii identifică concurentul electoral preferat în buletinul de vot;
- lupe pentru buletinele de vot;
- rigle speciale, pentru identificarea alegătorului în lista electorală. Această riglă conține două tăieturi, care corespund câmpurilor din listă: numele alegătorului și semnătura acestuia.

Pe lângă votul ordinar, Codul electoral al Republicii Moldova reglementează procedura votului asistat și votului la locul aflării persoanei – cu urna de vot mobilă.

Votul asistat este prevăzut în cazurile

când alegătorul nu poate să completeze singur buletinul și are dreptul să invite în cabină o altă persoană, aleasă de el, cu excepția membrilor biroului secției de votare, reprezentanților concurenților electorali și persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale. Aceste cazuri vor fi consemnate aparte în raportul biroului electoral al secției de votare.

În cazul în care alegătorul, din motive de sănătate sau din alte motive temeinice, nu poate veni în localul de votare, biroul electoral al secției de votare desemnează, la cererea scrisă a acestuia, cel puțin 2 membri ai biroului care se deplasează cu o urnă de vot mobilă și cu materialul necesar votării la locul unde se află alegătorul pentru ca acesta să voteze. Cererile pot fi făcute, începând cu 2 săptămâni înainte de ziua votării și până la ora 18.00 a zilei precedente votării. În ziua votării, cererile pot fi făcute în scris până la ora 15.00 dacă se prezintă și certificat medical. Aceste persoane votează conform listei de alegători pentru votarea la locul aflării, întocmită de biroul electoral al secției de votare în baza cererilor acestora.

În cadrul campaniei de informare, CEC elaborează spoturi video motivaționale și informative, cu subtitre și traducere în limbajul semnelor. Site-urile web ale Comisiei (cec.md și votază.md) pot fi vizualizate în format accesibil persoanelor cu deficiențe de vedere. Totodată, cu suportul partenerilor, va fi realizat Ghidul alegătorilor pentru alegerile parlamentare anticipate în versiunea audio și în sistemul punctat Braille.

Nimeni și nimic nu ne poate lua dreptul nostru de a vota!

„Tu știi cum vrei să arate viitorul tău în Moldova?”

Atunci nu fi indiferent! Noi toți suntem egali în drepturile noastre politice, vă îndemn să ieșim la vot în mod responsabil. Schimbarea trebuie să vină odată cu atitudinea noastră. Tuturor trebuie să ne pese cine va fi ales în Parlament, ca mai apoi să nu stăm și să ne plângem pe la colțuri că, uite, au venit și nu apără interesul statului, dar apără interesul unui anumit grup. Ca să nu se întâmple astfel de lucruri, trebuie să fim cetățeni activi, cu sau fără dizabilități să ne mobilizăm și venim la alegeri în secțiile de votare.

Eu merg la vot în secția de votare, ca să fiu pe poziții egale cu toate persoanele și să îmi exprim dreptul de a alege. Nu sta acasă! Vino și votează!”

Adela Postolachi

ART 29. (II) CONVENȚIA ONU PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

PREVEDE: PROTEJAREA DREPTULUI PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DE A VOTA PRIN VOT SECRET LA ALEGERILE ȘI REFERENDUMURILE PUBLICE.

„De ce *Votul meu contează?*”

Pentru că îmi doresc
accesibilitate în incinta instituțiilor
autorităților locale care să aibă
grijă de cetățenii săi, iar aceștia
să aibă o viață
bună de rând cu fiecare.

Votul meu contează,
căci pot fi util în
satul și orașul meu alături
de cei care ne reprezintă.
Îmi pasă și nu stau acasă!
Pot merge la urna de vot,
deci aleg să merg să votez!

Prezența mea în secția de votare arată că pot și vreau să demonstrez că nu sunt indiferentă de soarta țării noastre, Republica Moldova. Vin să-mi expun votul prin prezența mea, ca cei din jur să vadă dorința mea de socializare și implicare ca persoană cu dizabilități care e necesară, dar și utilă. Nu fiți indiferenți! Orice decizie, orice greu îl putem depăși fiecare din noi, cu prezența la secția de votare! Depășiți prejudecățile și deschideți ochii autorităților că fără noi, localitatea e mai săracă! ”

Lilia Puzderi

Mesajul meu motivațional ca lider comunitar și consilier local ar fi următorul: „Demonstrează societății că ești și că ai capacități și responsabilități de a arăta atitudinea ta față de țară.

Vino la vot, nu ezita, ai șansa de a vota pentru țara ta!

Votul meu trebuie să fie numai al meu!

Hai să ne întâlnim la secția de votare!”

Elena Cernei

VOTUL TĂU!
VOCEA TA!

„În calitate de consilieră locală vreau să încurajez toți tinerii cu dizabilități să iasă neapărat la vot, dar și să se implice activ în viața comunității, căci dacă ne vom implica, vocea noastră va fi auzită, va apărea astfel și accesibilitate, și incluziune, și democrație adevărată aici, la noi acasă!”

Elena Crîșmari

Votează RESPONSABIL!

Olga Afanas:

„Schimbarea cu adevărat în țara noastră se va produce când reprezentanții grupurilor subreprezentate vor ajunge în funcții înalte în stat.”

Ce te-a motivat să te implici în politică și cât de ușor sau cât de greu a fost acest drum?

Fiind o fire activă, implicată din adolescență în proiecte sociale și de activism civic pentru apărarea drepturilor omului, având o viață dinamică, interesantă, dar și foarte încărcată, n-am crezut vreodată să ajung să mă implic în politică din cauza programului plin pe care îl aveam, deși mulți mă vedeau în Parlament sau în alte instituții administrative ale statului.

Astfel, după aproape 20 de ani de activism civic, am fost invitată la ședința unui partid, unde am cunoscut o echipă de entuziaști, care împărtășeau ca și mine aceleași valori, cum ar fi egalitatea de gen, drepturile femeilor și ale persoanelor cu dizabilități, dreptul la un mediu curat.

Această agendă mi s-a părut una inovativă, necesară pentru țara noastră și ea cumva se completa cu valorile și cu experiența mea anterioară.

Atunci am decis că e momentul să mă implic în politică, pentru că îmi oferea pârghiile necesare pentru a realiza anumite schimbări în societate, pe care nu le aveam ca și activist civic.

Olga Afanas este psiholog, femeie de afaceri, activistă pentru egalitate de gen și apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și a drepturilor ecologice. Mai nou ea este implicată în politică și este prima pe lista de candidați a unei formațiuni politice pentru alegerile parlamentare din 11 iulie 2021.

Cum ai reușit să-ți convingi colegii și să fii pe prima poziție în lista de candidați ai partidului?

Partidul din care fac parte are o abordare foarte serioasă și progresistă în ceea ce privește promovarea egalității de gen și drepturile femeilor. Astfel, lista de candidați la parlamentare este formată după principiul egalității de gen, 50 la 50, adică succesiv, un candidat femeie - un candidat bărbat. În așa mod, încercăm să promovăm nu doar de formă aceste valori, ci să le implementăm la alegerile ce urmează, oferind șanse egale tuturor, fără discriminări după criteriul de gen. Cred că am ajuns prima pe listă inclusiv pentru echitatea socială pe care o promovăm și anume de a le oferi grupurilor subreprezentate, cum sunt cele ale femeilor cu dizabilități, dar și alte grupuri, posibilitatea de a se afirma și de a demonstra

că putem face o schimbare în ciuda stereotipurilor care există în societate cu privire la potențialul acestora.

De ce crezi că în cei 30 de ani de independență a Republicii Moldova în politica mare au ajuns foarte puține persoane cu dizabilități?

Trebuie să recunoaștem că problemele persoanelor cu dizabilități sunt foarte complexe în tot spațiul ex-sovietic, nu doar în Republica Moldova și ele urmează a fi rezolvate sistemic. În mare parte, în Republica Moldova acest grup de oameni este perceput ca un grup vulnerabil, ce necesită îngrijire și ajutor permanent, iar o astfel de abordare de tip social, care de cele mai multe ori se reduce doar la alocații, ajutoare și alte tipuri de prestații sociale este o soluție pe termen scurt, care nu rezolvă în mod real problemele acestor oameni și care nu încurajează participarea acestora. Eu cred că participarea mai puțin activă în politică a persoanelor cu dizabilități ține de faptul că aceste persoane nu au fost încurajate de familie, de școală, de anturaj, ca să fie

persoane pro-active care să-și asume decizii și responsabilități.

Participarea cât mai activă a persoanelor cu dizabilități în toate sferile sociale, inclusiv în viața politică, este necesară pentru a schimba percepțiile greșite care mai există, din păcate, în societate, precum că aceste persoane ar avea un potențial scăzut și nu ar fi capabile să învețe și să muncească.

Cum pot fi soluționate cu adevărat veșnicile probleme cu care se confruntă persoanele cu dizabilități, precum accesul la educație, infrastructură, locuri de muncă ș.a.m.d.?

În opinia mea, problemele persoanelor cu dizabilități vor fi rezolvate doar atunci când în țara noastră vor exista, la fel ca și în societățile occidentale, programe de consiliere a familiilor, unde se naște un copil cu dizabilități sau cineva din familie dobândește o dizabilitate pe parcursul vieții. Astfel, părinții înțeleg cum să-l trateze corect pe acel copil și înțeleg că el este la fel ca și ceilalți, doar că are anumite necesități care pot fi depășite. Persoanele cu dizabilități pot să se descurce foarte bine dacă le sunt înțelese necesitățile și dacă li se creează condiții adecvate.

Schimbarea de percepție față de propria persoană, față de propriul potențial poate avea loc, iar acest copil are șanse mai mari să se poată integra independent în societate, fapt care evident se va răsfrânge pozitiv, deoarece va fi o persoană activă, care contribuie la dezvoltarea societății. Anume accesibilitatea și independența sunt condițiile de care fiecare om are nevoie pentru a-și putea asuma anumite responsabilități, atât pentru sine, cât și pentru cei din jurul său!

Interviu cu Nicolae Panfil,

Director de program, șeful misiunii de observare Promo-LEX al Alegerilor Parlamentare Anticipate din 11 iulie 2021

„Promo-LEX recomandă crearea tuturor condițiilor de accesibilitate pentru alegerile din 11 iulie 2021”

Dle Panfil, care sunt principalele îngrijorări ale Promo-LEX după publicarea primelor rapoarte de monitorizare în contextul Alegerilor Parlamentare din 2021?

Cu regret, îngrijorările rămân aceleași de la un scrutin la altul. Aș vrea ca rapoartele noastre să fie mai puțin voluminoase, respectiv cu minime încălcări depistate și cu mai multe aprecieri în adresa actorilor implicați în scrutin, însă lucrurile nu stau chiar așa. Până în prezent, în cadrul Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare Anticipate din 11 iulie 2021, Promo-LEX a lansat trei Rapoarte de monitorizare care reflectă constatările cu caracter electoral raportate de către observatori în perioada 23 decembrie 2020 - 8 iunie 2021.

Astfel, au fost identificate unele riscuri privind buna organizare și desfășurare a scrutinului, și anume: lipsa unei hotărâri de Guvern care ar asigura acoperirea deplină a cheltuielilor aferente organizării scrutinului, ignorarea de către o parte din Administrația publică locală (APL) a competențelor pe care le dețin cu privire la desemnarea membrilor în organele electorale etc.

Bineînțeles, nu putem trece cu vederea nici procedura de constituire a secțiilor de votare (SV), mai cu seamă riscul de a avea din nou probleme (buletine de vot insuficiente,

cozi lungi ș.a.) în SV deschise pentru alegătorii din diaspora. În acest sens, considerăm că CEC trebuia să creeze minim 150

de secții de votare pentru alegătorii din diaspora, conform numărului de secții de votare bugetat în devizul de cheltuieli.

În același timp, în contextul asigurării participării la vot a cetățenilor din stânga Nistrului considerăm că există riscuri privind securitatea procesului electoral și a participanților la acesta în cele 3 secții de votare create în localități care nu se află sub controlul autorităților constituționale (2 în Bender și 1 în Corjova); totodată, am atras atenția autorităților asupra faptului că, 28 de secții de votare amplasate rațional (comparativ cu cele 44 create de CEC) ar fi o cifră rezonabilă pentru a asigura participarea la vot a cetățenilor din stânga Nistrului.

Cu referire la prestația concurenților electorali, atestăm o sporire a numărului de cazuri de utilizare a resurselor administrate, precum și a numărului de cazuri de utilizare a discursului de ură și instigare la discriminare. Concurenții electorali continuă să nu raporteze toate cheltuielile efectuate, iar cazurile de oferire a cadourilor cu impact electoral și cele de implicare a cultelor religioase în campania electorală se intensifică o dată cu apropierea zilei scrutinului.

În ce mod aceste rapoarte au fost adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități?

Încercăm să facem cât mai vizibile constatările din Rapoartele Misiunii de Observare, în primul rând pentru ca autoritățile competente să se autosesizeze și să întreprindă măsurile necesare pentru soluționarea acelor nereguli depistate de către observatorii Promo-LEX.

În cel de-al doilea rând, dar nu mai puțin important, o facem pentru alegători, ca aceștia să-și poată crea o imagine obiectivă despre prestația concurenților electorali.

În acest sens, pe lângă faptul că, conferințele de prezentare a Rapoartelor de monitorizare sunt traduse în limbile rusă și engleză, ele sunt adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități prin traducerea în limbajul mimico-gestual. Acestea sunt difuzate la postul specializat – RADIOVISION, dar și plasate în grupul de Facebook al Asociației Surzilor din Republica Moldova. Menționăm că Rapoartele Promo-LEX le puteți găsi accesând următoarele linkuri:

Raportul Nr. 1 - <https://promolex.md/20223-raportul-nr-1-misiunea-de-observare-a-alegerilor-parlamentare-anticipate-din-11-iulie-2021/?fbclid=IwAR1fdNniC1jawZy6mCnRItScxHxhTLICNOgClzQgzPK4ixVJUfUxjzvCDiY&lang=ro>

Raportul Nr. 2 - https://promolex.md/20327-raportul-nr-2-misiunea-de-observare-a-alegerilor-parlamentare-anticipate-din-11-iulie-2021/?fbclid=IwAR2vsuAd6G-RWqB2qldBMeUSDY8GqQVdRrVJM_OiqIWP6cU9n3hZUfAhb08&lang=ro

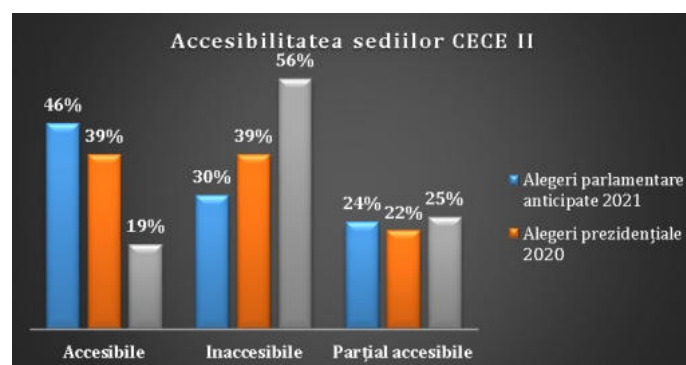
Raportul Nr. 3 - <https://promolex.md/20452-raportul-nr-3-misiunea-de-observare-a-alegerilor-parlamentare-anticipate-din-11-iulie-2021/?fbclid=IwAR3wM47hMvwINNqvQljOukxvIKJpAh5pdA9Uxe8eggRBQkHfWEIw6kxjlAs&lang=ro>

În opinia Promo-LEX, cât de incluzive vor fi alegerile care se apropie?

Cu certitudine dreptul la vot trebuie să-i fie respectat fiecărei persoane în parte și legislația Republicii Moldova prevede asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în egală măsură cu alți cetățeni.

Totuși, în procesul monitorizării scrutinelor sunt raportate de către observatori anumite impedimente cum ar fi accesibilitatea redusă în secțiile de votare a persoanelor cu necesități speciale locomotorii. Chiar în ultimul Raport al Misiunii de Observare Promo-LEX, am identificat că din cele 37 de CECE II, doar 17 (46%) par a fi accesibile grupurilor de persoane cu necesități speciale locomotorii.

Chiar dacă, din perspectiva comparativă, sunt progrese față de situația de la ultimele două scrutine naționale, Promo-LEX își menține recomandarea către organele electorale și administrația publică locală în vederea creării tuturor condițiilor de accesibilitate a sediilor de interes public pentru alegerile parlamentare din 11 iulie 2021.

A.O. „MOTIVAȚIE” din Moldova va capacita persoanele cu dizabilități din Șoldănești și Leova în domeniul electoral

Motivarea persoanelor cu dizabilități din raioanele Șoldănești și Leova să fie active, să se implice în procesul democratic și să-și exercite dreptul la vot este unul din obiectivele proiectului „Cetățenii cu abilități votează pentru o țară fără dizabilități”, lansat de Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova în luna mai curent.

Activitățile vor fi organizate cu suportul PNUD Moldova, în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, cu susținerea financiară a USAID Moldova.

Scopul proiectului Asociației „MOTIVAȚIE” constă în capacitatea persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități cu drept de vot din raioanele Șoldănești și Leova pentru a deveni mesagerii locali în promovarea accesului egal la secțiile de votare. Proiectul derulează în perioada mai-decembrie 2021.

În cadrul proiectului „Cetățenii cu abilități votează pentru o țară fără dizabilități” sunt planificate sesiuni de educație civică a persoanelor cu dizabilități din Șoldănești și Leova, interacțiuni directe din ușă în ușă cu persoanele cu dizabilități, Flash mob cu debriefarea activității cu reprezentanții APL-urilor din Șoldănești și Leova, 4 simulări de alegeri și mediatizarea proiectului în mass-media.

Prin intermediul activităților planificate, persoanele cu dizabilități vor fi încurajate să-și exercite dreptul la vot în secțiile de votare și să nu solicite urna mobilă. Prin acțiunile de sensibilizare planificate pentru autoritățile locale, vom încerca să influențăm asigurarea condițiilor participative și de implicare egală în procesul electoral, prin accesibilizarea secțiilor de votare.

Reamintim că în 2019 A.O. „MOTIVAȚIE” a implementat un program de capacitate civică și politică a femeilor cu dizabilități pentru implicare pro-activă în alegerile locale din 2019, urmare a căruia 8 femei cu dizabilități s-au lansat în campania electorală, fiind alese în calitate de consilieri locale 6 femei cu dizabilități.

Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova a lansat proiectul „Cetățenii cu abilități votează pentru o țară fără dizabilități” pentru a motiva și capacita persoanele cu diferite tipuri de dizabilități din raioanele Șoldănești și Leova să fie active și să-și exercite dreptul la vot.

La începutul lunii iunie, în raionul Șoldănești și Leova, „MOTIVAȚIE” a dat start „Programului de instruire și educație civică privind procesul electoral” pentru persoanele cu dizabilități.

În cuvântul de salut din cadrul evenimentului de la Șoldănești, Eva Bounegru, manageră de proiect, PNUD Moldova a accentuat: „Sunt bucuroasă să văd atâtea persoane interesate de domeniul electoral. Sunt sigură că aceste sesiuni Vă vor aduce noi cunoștințe și, la rândul dvs., veți fi parte a unei platforme de conexiune și dialog cu alte persoane. Sper să deveniți, de ce nu, inițiatori în colaborarea cu Autoritățile Publice Locale, dar și cu cetățenii din teritoriu, astfel ca mesajele dvs. să fie transmise la cât mai multe persoane”.

Prima zi a programului de instruire din Șoldănești și Leova a fost moderată de experta în domeniul electoral, Marcela Roșca, care a accentuat importanța participării active a persoanelor cu dizabilități la procesele electorale. Ea le-a vorbit participanților despre tipurile de alegeri și particularitățile alegerilor Parlamentare. Participanții s-au familiarizat cu ciclul electoral, accesibilitatea procesului electoral, organele electorale și rolul acestora.

De asemenea, ei au aflat despre modalitățile și pașii de vot, totalizarea și repartizarea

Persoanele cu dizabilități din Șoldănești și Leova învață să-și exercite fără bariere dreptul la vot

mandatelor și au avut ocazia să adreseze întrebări expertei. La evenimentele de la Șoldănești și Leova au participat în total 21 de persoane cu dizabilități.

În cadrul sesiunilor de educație civică a persoanelor cu dizabilități din Șoldănești și Leova vor fi implicate femeile cu dizabilități care anterior au fost beneficiare ale unui proiect implementat de „MOTIVAȚIE” prin intermediul căruia și-au consolidat cunoștințele în domeniul electoral și în procesele de luare a deciziilor, iar ulterior, au candidat la alegeri și au devenit consiliere locale. Aceste femei, prin exemplul propriu, vor motiva liderii selectați și le vor transmite experiența lor. În urma acestor sesiuni, liderii selectați și formați din Șoldănești și Leova vor contacta fiecare dintre ei, câte 5 persoane cu dizabilități din cercul lor de cunoștințe și le vor informa și motiva de a-și exercita dreptul la vot. Prin propriul exemplu, vor încerca să le influențeze comportamentul pentru a deveni activi și a participa la procesul democratic. Sursa: www.motivatie.md

Dragă cititor,

ținem să te informăm că în prezent demarează campania de educație civică și electorală în contextul alegerilor parlamentare anticipate 2021

„Incluziunea socială a alegătorilor cu dizabilități între așteptări, bariere, obstacole, declarații, promisiuni, realizări și valori împărtășite”.

Scopul proiectului este:

Sporirea gradului de înțelegere a reprezentanților APL și a concurenților electorali a necesităților speciale ale persoanelor cu deficiențe, creșterea culturii politice și promovarea unui comportament pro-activ în realizarea drepturilor electorale în bază de egalitate.

Obiectivele proiectului sunt:

- Campanie de informare a APL privind condițiile de accesibilitate și egalitate în realizarea drepturilor electorale a persoanelor cu deficiențe.
- Monitorizarea declarațiilor, promisiunilor electorale și a valorilor împărtășite de către concurenții electorali din perspectiva incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități.
- Campanie de informare și advocacy a alegătorilor cu dizabilități de auz privind alegerile parlamentare anticipate 2021.
- Campanie de informare și advocacy a alegătorilor cu dizabilități de vedere privind alegerile parlamentare anticipate 2021.
- Diseminarea bunelor practici și a lecțiilor învățate din cadrul proiectului.

Grupul țintă și Beneficiarii proiectului

Grupul țintă al acestui proiect sunt persoanele cu dizabilități din Republica Moldova.

Beneficiari indirecti:

- APL I și APL II,
- Concurenții electorali ai scrutinului din 11 iulie 2021,
- Familiile persoanelor cu dizabilități,
 - Comunitățile persoanelor cu dizabilități auditive din Republica Moldova,
 - Comunitățile persoanelor cu dizabilități de vedere din Republica Moldova,
 - Comunitățile persoanelor cu dizabilități locomotorii din Republica Moldova,
 - Societatea și mass media din Republica Moldova prin prezentarea unor modele de incluziune în campaniile de informare și procese electorale a persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova.

În planificarea activităților proiectului, se va ține cont de recomandările și aspectele legate de egalitatea de gen și accesul grupurilor vulnerabile prin asigurarea condițiilor de egalitate și materializarea principiului „nimic pentru cei aflați în dificultate fără de implicarea lor”.

Vor fi desfășurate un ciclu de evenimente și prelegeri intitulate „Conferințele Accesibilității”:

Principiul de bază:
„Nimic pentru cei aflați în dificultate fără de implicarea lor”.

- „Oamenii din lumea tăcerii” – Natalia Babici (prim-vicepreședintă Asociația Surzilor din RM),
- „Deficiențe de vedere (aspecte clinice și medico-sociale) și incluziunea socială a nevăzătorilor” – Tatiana Ghidirimschi, medic oftalmolog, doctor în medicină, AO Centrul de Reabilitare Medico-Socială pentru Persoane cu Vedere Slabă „LOW VISION”,
- „Accesibilitatea infrastructurală – precondiție pentru realizarea altor drepturi” – Tudor Onofrei, specialist în adaptare spații, Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova,
- „Experiențe pozitive la nivel internațional de incluziune a persoanelor cu dizabilități în procesele electorale” – Pavel Cabacenco, expert în domeniul electoral.

Beneficiari ai proiectului sunt:

1000 persoane cu dizabilități de auz;

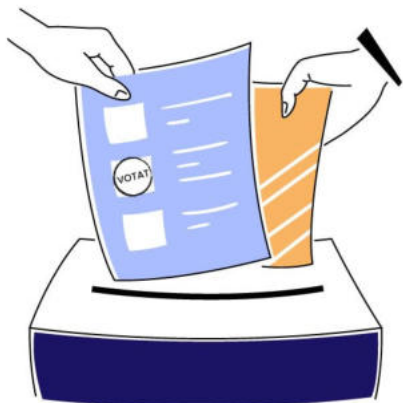
300 persoane cu dizabilități de vedere;

100 persoane cu dizabilități locomotorii.

Pe 11 iulie 2021

VOTĂM

un nou Parlament.

Acum e cea mai oportună perioadă pentru a semnala problemele cu care se confruntă femeile din Moldova. **Vrem ca și concurenții electorali să ne audă.**

Femei cu idei

Încurajează femeile din Moldova să voteze conștient pentru că

AVEM CE VOTĂM

Vrem să știm Părerea Ta.

Cum crezi, ce probleme ar trebui să rezolve aleșii poporului?

Te rugăm să răspunzi la acest sondaj ✨ <http://parereata.md/alegeri>, iar noi vom face vocea 🗣️ ta auzită. [#avemcevotes](https://twitter.com/avemcevotes)

Vreau informație accesibilă despre alegeri

Mi-e frică de câinii maidanezi

Vreau transport și infrastructură accesibilă

Vreau apă potabilă pentru copiii mei

Când o să ne asculte și pe noi autoritățile?!

Mă îngrijorează să votez în pandemie...

PĂREREA TA CONTEAZĂ,

MERGI LA VOT !

LA 11 IULIE 2021

REDACTORI: MARIANA ȚIBULAC-CIOBANU, VICTORIA BOȚAN

REDACTOR-STILIZATOR: MARIA BALAN

Această publicație a fost realizată în cadrul proiectului *Campanie de educație civică și electorală în contextul alegerilor parlamentare anticipate 2021 „Incluziunea socială a alegătorilor cu dizabilități între așteptări, bariere, obstacole, declarații, promisiuni, realizări și valori împărtășite”*, implementat de Alianța INFONET, finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).
Conținutul acestei publicații nu reflectă neapărat opiniile donatorului.

CHIAR ȘI UN SINGUR VOT ARE PUTEREA
DE A SCHIMBA VIITORUL